

Konference IV. kriminologické dny (Brno 25. - 26. 1. 2016)

Jan Tomášek

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP)

Ve dnech 25. - 26. ledna 2016 proběhl v Brně čtvrtý ročník konference Kriminologické dny. Na jeho organizaci se spolupodílela Česká kriminologická společnost a Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Zájem o účast byl značný a stejně jako v přechodících ročnících se podařilo zcela zaplnit stanovenou maximální kapacitu (v tomto případě 160 účastníků). Tradičně nejvíce byli mezi přihlášenými zastoupeni reprezentanti univerzit a vysokých škol (zhruba třetina účastníků), ale nechyběli ani představitelé výzkumných institucí, justičních orgánů, městských a krajských úřadů, ministerstev, Policie ČR či neziskových organizací. Právě možnost výměny zkušeností a poznatků mezi odborníky z oblasti teorie i praxe je jedním z cílů, o jejichž naplnění Kriminologické dny usilují. Téma konference nebylo ani tentokrát předem omezeno, což opět otvíralo široký prostor pro diskuzi všech kriminologicky relevantních otázek a problémů. Kromě českých odborníků se hojně účastnili také kolegové a kolegyně ze Slovenska.

Program konference nabídl celkem 64 příspěvků, rozdělených do dvou plenárních setkání a třinácti dílčích tematických panelů. Úvodní plenární zasedání bylo věnováno trendům a novým jevům v kriminalitě. Pořádající fakultu na něm zastoupil doc. Kuchta, který svůj příspěvek zaměřil na počítačovou kriminalitu a možnosti její prevence. Na jeho vystoupení navázali dr. Růžička (Nejvyšší státní zastupitelství) se shrnutím poznatků vyplývajících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství a dr. Zeman (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), který se zamýšlel nad vývojovými trendy drogové kriminality a nad faktory, jejichž vliv je nutno v analýzách statistických údajů zohlednit. Druhé plenární zasedání, které konferenci uzavíralo, bylo pojato jako otevřená diskuze k aktuálním problémům spojených s islamismem a s nepřátelstvím vůči islámu v České republice. Úvodního příspěvku i následného moderování se ujal prof. Mareš z Fakulty sociálních studií MU Brno.

V rámci souběžně probíhajících panelů se dostalo na většinu tradičních kriminologických témat. Vzhledem k velkému počtu účastníků z řad pracovníků Vězeňské služby ČR nebylo překvapením, že se velké pozornosti těšila penologie a penologický výzkum. Vyslechnout bylo možné například poznatky o trestné činnosti vězňených osob, o aktivitách pravicových extremistů ve věznicích či o odsouzených, kteří jsou pracovníčně trvale nezařaditelní.

Několik referátů se věnovalo také situaci odsouzených po samotném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, mimo jiné problémům s nalezením zaměstnání či možnostem působení sociálních pracovníků a kurátorů v oblasti postpenitenciární péče.

Obdobně jako penologie měla na konferenci významné místo viktimologie. Účastníkům byly představeny závěry z empirických viktimologických studií na Slovensku, konkrétní poznatky z praxe poraden pro oběti trestné činnosti u nás či hlubší analýza stávající legislativy, která problematiku lidí poškozených kriminalitou řeší. Jednu ze stále populárnějších cest, jak potřebám obětí trestné činnosti vyjít vstříc, představuje restorativní justice. Také k ní se několik příspěvků v Brně vztahovalo, mimo jiné v souvislosti s metodou rodinných skupinových konferencí či s možnostmi využití restorativních technik při práci s osobami vykonávajícími trest odnětí svobody. Pro viktimology je příznačný rovněž zájem o fenomén strachu ze zločinu. Panel na toto téma nabídl v Brně velmi živou diskuzi, v níž zazněly různé názory na možnosti i limity empirického zkoumání tohoto jevu i na následné využití získaných poznatků v oblasti prevence kriminality.

Velké množství informací mohli účastníci získat o konkrétních formách kriminálního chování. Program v tomto směru nabídl samostatné panely ke kriminalitě dětí a mládeže, organizovanému zločinu, zločinům z nenávisti či k drogové kriminalitě a kriminalitě sexuální. Náležitý prostor byl věnován také možnostem a opatřením prevence kriminality, stejně jako sankční politice a jejímu uplatňování nebo aktuálním problémům trestního práva. Inspirující byly pro mnoho účastníků příspěvky otevírající diskuzi o nových či u nás dosud méně známých směrech teoretického i empirického kriminologického bádání, jako je například geografický výzkum kriminality ve městech, preventivní kriminologie či kriminologie kulturní.

Čtvrtý ročník Kriminologických dnů úspěšně navázal na ročníky předchozí, které se konaly v Praze na Policejní akademii (2013), v Českých Budějovicích na Vysoké škole evropských a regionálních studií (2014) a v Hradci Králové na Pedagogické fakultě UHK (2015). Z naplněné kapacity účastníků i z jejich následných pozitivních ohlasů lze odvodit, že konference si již našla pevné místo v kalendáři domácích odborných akcí a v souladu s představami organizátorů plní funkci místa, kde mohou (nejen) čeští kriminologové sdílet aktuální poznatky svého oboru. Je potěšitelné, že možnost účasti neoslovuje pouze členy České kriminologické společnosti, ale též odborníky mimo její řady (v Brně tvořili členové společnosti 45 % účastníků). Nezbývá než doufat, že stejně příznivě budeme moci hodnotit také ročník nadcházející, který by se měl uskutečnit v lednu 2017 v Plzni.